

Tekniikan erikoisammattitutkinto

Tekniikan erikoisammattitutkinto

Tutkinnon suorittanut

- osaa johtaa vastuualueensa toimintaa itsenäisesti
- osaa toimia taloudellisesti ja tehokkaasti
- osaa hoitaa asiakkuuksia ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja vaatimukset
- osaa suunnitella ja toteuttaa vastuualueensa prosesseja lyhyellä aikavälillä
- osaa johtaa päivittäistä toimintaa ja vastuualueensa henkilöstöä
- hallitsee valitsemansa osan työalueen
- osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää johtamisalueensa toimintaa
- kykenee pidemmän aikavälin toimintaan ja johtamiseen.

Perusteen nimi	Tekniikan erikoisammattitutkinto
Määräyksen diaarinumero	5/011/2009
Korvattavat määräykset	1/011/2000
Koulutuskoodit	Tekniikan erikoisammattitutkinto (358901)
Voimaantulo	01.05.2009

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	2
2.1. Työnjohtaminen.	2
2.2. Prosessijohtaminen.	4
2.3. Henkilöstöjohtaminen.	6
2.4. Asiakaspalvelun johtaminen.	7
2.5. Ammatinharjoittajana toimiminen.	9
3. Näyttötutkinnot.	11
3.1. Näyttötutkintojen järjestäminen.	11
3.2. Näyttötutkinnon suorittaminen.	11
3.3. Näyttötutkinnon perusteet.	11
3.4. Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa.	11
3.5. Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa.	11
3.5.1. Arvioijat.	12
3.5.2. Arvioinnin oikaisu.	12
3.6. Todistukset.	12
3.7. Näyttötutkintoon valmistava koulutus.	12
4. Tekniikan erikoisammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet.	14

1. Tutkinnon muodostuminen

Tutkintotodistuksen saamiseksi on suoritettava osa

- Työnjohtaminen

ja yksi seuraavista valinnaisista osista

- Prosessijohtaminen
- Henkilöstöjohtaminen
- Asiakaspalvelun johtaminen
- Ammatinharjoittajana toimiminen.

Valinnaisen osan tutkinnon suorittaja voi korvata työtehtäviin läheisesti liittyvän erikoisammattitutkinnon suorittamisella.

Työnjohtaminen-osalla osoitetaan laajaa osaamista toimintaan vaikuttavien tekijöiden hallinnasta: johtamisesta, kannattavuudesta, asiakkuuksista, prosesseista ja henkilöstön hallinnasta. Osan ammattitaitovaatimukset kohdistuvat lyhyen aikavälin toimintaan ja päivittäiseen johtamiseen.

Valinnaisella tutkinnon osalla osoitetaan syvää osaamista valitusta alueesta. Valinnaisella osalla osoitetaan valitun alueen suunnittelu, toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen. Valinnaisen osan ammattitaitovaatimukset kohdistuvat pidemmän aikavälin tavoitteisiin ja toiminnan johtamiseen.

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT
Työnjohtaminen, P
VALINNAISET TUTKINNON OSAT 1 KPL
<i>Valitaan yksi osa.</i>
Prosessijohtaminen
Henkilöstöjohtaminen
Asiakaspalvelun johtaminen
Ammatinharjoittajana toimiminen
Toinen erikoisammattitutkinto
<i>Valinnaisen osan tutkinnon suorittaja voi korvata työtehtäviin läheisesti liittyvän erikoisammattitutkinnon suorittamisella.</i>

2. Tutkinnon osat

2.1. Työnjohtaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- johtaa vastuualueensa toimintaa itsenäisesti ja tuloksellisesti
- johtaa siten, että vastualueen toiminta on taloudellista ja tehokasta
- ottaa toiminnassa huomioon asiakkaan tarpeet ja vaatimukset
- suunnitella ja toteuttaa oman vastuualueensa prosessia lyhyellä aikavälillä
- osaa johtaa vastuualueensa henkilöstöä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa työnjohtamisen ja toiminnanjohtamisen käytännön johtamistyössä tai asiantuntijatehtävässä.

Tutkinnon suorittaja arvioi omia taitojaan ja laatii niille kehityssuunnitelman.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa vastuualueellaan toiminnan kannattavuuden suunnittelulla, toteutuksella ja seurannalla.

Tutkinnon suorittaja osoittaa tuote-, palvelu- ja asiakastuntemuksensa organisaation toimintoketjussa (sisäiset tai ulkoiset asiakkuudet).

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa toiminnan lyhyen aikavälin suunnittelulla ja toteutuksella.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ylläpitämällä työryhmänsä osaamista ja työkykyä suhteessa tarpeisiin toteuttamalla henkilöstöjohtamisen toimenpiteitä..

1. JOHTAMINEN TUTKINNON SUORITTAJA OSAA JOHTAA VASTUUALUEENSA TOIMINTAA ITSENÄISESTI JA TULOKSELLISESTI.

Johtamistyön hallinta	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• kykenee toimimaan yrityksen toiminta-ajatuksen, liikeidean sekä arvojen mukaisesti • tietää oman vastuualueensa tehtävän yrityksen liiketoimintaprosessien osana • osaa viestiä henkilöstölle organisaation tavoitteet • osaa johtaa ja ohjata toisten työskentelyä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa huomioiden ihmisten erilaisuuden • osaa hyödyntää johtamisessa ja kehittämistyössä eri alojen asiantuntijoita • antaa ja vastaanottaa palautetta rakentavasti • osaa luoda edellytykset henkilöstön toiminnalle delegoimalla, vastuuttamalla ja valtuuttamalla • tekee päätöksiä oma-aloitteisesti, harkitusti ja oikea-aikaisesti • osaa tuottaa organisaation toimintaa kehittäviä ratkaisuja ongelmatilanteissa • osaa arvioida omia taitojaan ja tuloksellisuutta sekä kehittää niitä • osaa johtaa itseään, huolehtii omasta ajankäytöstään ja jaksamisestaan • on sitoutunut suunnittelemaan ja kehittämään omaa toimintaansa samansuuntaisesti yrityksen kanssa.

2. KANNATTAVUUS TUTKINNON SUORITTAJA OSAA JOHTAA SITEN, ETTÄ VASTUUALUEEN TOIMINTA ON TALOUDELLISTA JA TEHOKASTA.

Vaikuttaminen kannattavaan toimintaan vastuualueella	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• osaa asettaa vastuualueelleen kannattavuuden tavoitteet • osaa toimia asetettujen tavoitteiden mukaisesti • osaa suunnitella, toteuttaa ja seurata toiminnan tehokkuutta • osaa arvioida vastuullaan olevan toiminnan tavoitteiden mukaista toteutumista kannattavuuden näkökulmasta • osaa pohtia kustannusvaikutuksia ja tehdä ratkaisuvaihtoehtoja sekä toteuttaa korjaavia toimenpiteitä • osaa hyödyntää taloudellisia raportteja ja tunnuslukuja toiminnassa.

3. ASIAKKUUDET TUTKINNON SUORITTAJA OSAA OTTAA TOIMINNASSA HUOMIOON ASIAKKAAN TARPEET JA VAATIMUKSET.

Asiakkuudet vastuualueella	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• pystyy tarkastelemaan asiakkaiden tarpeita ja vaatimuksia omalla vastuualueellaan palvelujen ja tuotteiden kehittämisen kannalta • osaa arvioida vastuualueensa yhteistyö- ja verkostosuhteita toiminnan kannalta • tuntee vastuualueensa tuotteet tai palvelut • tuntee vastuualueensa tilaustoimituskäytännöt ja järjestelmät.

4. PROSESSIT TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA JA TOTEUTTAO OMAN VASTUUALUEENSA PROSESSIA LYHYELLÄ AIKAVÄLILLÄ.

Prosessi vastuualueella	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa vastata päivittäisestä toiminnan sujumisesta - osaa ohjata vastuualueen prosessia - tuntee vastuualueensa työtehtävät, koneet ja laitteet, raaka-aineet ja lainsäädännön, laiteturvallisuuden ja prosessit - osaa suunnitella toimintaa ja ohjata työntekijöitä omalla vastuualueellaan suunnitelman mukaiseen työskentelyyn annettujen voimavarojen mukaisesti - tuntee oman vastuualueensa prosessiin liittyvien häiriöiden systemaattisen ongelmaratkaisun - osaa yrityksen laatuajattelun tai laatuajattelun sekä yrityksessä olevat yleisimmät laatustandardit ja tekee käytännön laadunkehittämistyötä - tuntee alan työturvallisuusmääräykset, opastaa ja valvoo niiden noudattamista - osaa huolehtia ympäristönsuojelusta, jätteiden käsittelystä ja kestävästä kehityksestä omalla vastuualueellaan.

5. HENKILÖSTÖ TUTKINNON SUORITTAJA OSAA JOHTAA VASTUUALUEENSA HENKILÖSTÖÄ.

Henkilöstöjohtaminen vastuualueella	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- vastaa perehdyttämisestä ja opastamisesta työtehtäviin - pystyy määrittelemään ammattitaitovaatimukset vastuualueellaan työskenteleville henkilöille - osaa hyödyntää henkilöstön osaamista vastuualueensa tehtävissä - osaa ottaa huomioon henkilöstön osaamisen ja työkyvyn merkityksen organisaation toiminnalle - osaa arvioida työryhmän yksilöiden ammatillisia ja työyhteisöllisiä valmiuksia - osaa käydä kehityskeskustelun ja käynnistää keskustelun pohjalta sovitut toimenpiteet - osaa ohjata henkilöstön kehittämistä - osaa soveltaa alansa työehtosopimusta.

2.2. Prosessijohtaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella prosessia pitkällä aikavälillä
- toteuttaa prosessia tavoitteiden mukaisesti
- arvioida prosessin toteuttamista
- kehittää prosessia toteuttamalla kehittämisprojektin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla vastuualueensa prosessia pitkällä aikavälillä.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa johtaessaan prosessia käytännössä.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa arvioimalla prosessia ja hyödyntämällä tuloksia johtamisen tueksi.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla ja toteuttamalla kehittämisprojektin.

Arviointi

1. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA PROSESSIA PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ.

Prosessin suunnittelu	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa laatia pitkän aikavälin prosessin suunnitelmia - osaa mitoittaa prosessin resurssit pitkällä aikavälillä - osaa huomioida ja soveltaa tuotantovälineiden huolto-ohjeita tai -suunnitelmia - osaa suunnitella hankintoja ja investointeja.

2. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOTEUTTAA PROSESSIA TAVOITTEIDEN MUKAISESTI.

Prosessin toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa johtaa prosessia tavoitteiden mukaisesti - osaa tiedostaa vastuualueensa toimenpiteiden vaikutukset organisaation kilpailukyvyille ja muille toiminnoille - osaa käyttää organisaation prosessinohjausmenetelmiä ja -järjestelmiä - osaa toteuttaa korjaavia toimenpiteitä - osaa toteuttaa elinkaariajattelua.

3. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIOIDA PROSESSIN TOTEUTTAMISTA.

Prosessin arvioiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa arvioida prosessin kriittisiä vaiheita organisaation toiminnan kannalta - osaa arvioida prosessin kehittämiskohteita - osaa arvioida turvallisuutta - osaa hyödyntää työssään riskianalyysyjä.

4. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA KEHITTÄÄ PROSESSIA TOTEUTTAMALLA KEHITTÄMISPROJEKTIN.

Kehittämisprojektin toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa hyödyntää prosessin arviointeja ja mittaamista kehittämisprojektin valinnassa - osaa rajata kehittämisprojektin - osaa asettaa kehittämisprojektille tavoitteet - osaa valita projektin toteuttamisen kannalta keskeiset menetelmät - osaa laatia projektisuunnitelman aikataulun, määritellä resurssit ja kustannusarvion - osaa johtaa ja toteuttaa kehittämisprojektin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

2.3. Henkilöstöjohtaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella henkilöstövoimavaroja pitkällä aikavälillä
- toteuttaa henkilöstösuunnitelmia tavoitteiden mukaisesti sekä käynnistää ja toteuttaa henkilöstön kehittämistoimia
- arvioida henkilöstövoimavaroja
- kehittää henkilöstöä toteuttamalla kehittämisprojektin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa henkilöstötoimenpiteiden suunnittelulla, esimerkiksi rekrytointi, vuokraus, ulkoistaminen, työsuhteen päättäminen, resurssien suunnittelu, tehtävän kuvien kehittäminen jne.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa käytännön työssä toteuttamalla työlainsäädännön vaatimuksia ja huolehtimalla henkilöstön osaamisesta sekä työhyvinvoinnista.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa henkilöstövoimavarojen arvioinnilla ja hyödyntämällä tuloksia johtamisen tueksi.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla ja toteuttamalla kehittämisprojektin.

Arviointi

1. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA HENKILÖSTÖVOIMAVAROJA PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ.

Henkilöstövoimavarojen suunnittelu	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• osaa vastuualueen henkilöstön tehtävien ja työnkuvien kehittämisen • osaa tehdä henkilöstöresurssien suunnittelua • osaa kartoittaa ja suunnitella henkilöstön kehittämistä • tuntee henkilöstön hankinta- ja valintamenettelyn • tuntee työsopimuksien tai henkilöstösopimuksien laadinnan • tuntee työsuhteen päättämismenettelyn • tuntee lain yhteistoiminnasta yrityksissä ja osaa noudattaa sitä omalla vastuualueellaan.

2. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOTEUTTAA HENKILÖSTÖSUUNNITELMIA TAVOITTEIDEN MUKAISESTI SEKÄ KÄYNNISTÄÄ JA TOTEUTTAA HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISTOIMIA.

Henkilöstösuunnitelmien toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa toteuttaa henkilöstöstrategiaa - osaa arvioida alansa osaamista työpaikalla - osaa hyödyntää oman alansa koulutustarjontaa ja tutkintoja henkilöstön kehittämisessä - osaa ohjata henkilöstöä terveyteen, työkykyyn ja työhyvinvointia edistävään toimintaan - osaa työnvuorottelun ja perhevapaiden soveltamisen - osaa paikallisen työehtojen sopimisen menetelmät - osaa toimia organisaation luottamushenkilö- ja työsuojeluorganisaatioiden kanssa - tuntee erilaisia henkilöstön palkitsemismenetelmiä - osaa toimia työsuhteasioiden asiantuntijana organisaatiossa.

3. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIoidA HENKILÖSTÖVOIMAVAROJA.

Henkilöstövoimavarojen arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa tulkita ja hyödyntää henkilöstön työtyytyväisyys- ja ilmapiirimittauksia - osaa arvioida kehityskeskustelujen tuloksien hyödyntämistä - osaa arvioida henkilöstön työajankäyttöä - osaa arvioida ja ohjata työssäoppimista - osaa arvioida ja ennakoida tulevaisuuden osaamistarpeita - osaa arvioida ja kartoittaa henkilöstö- ja osaamisriskejä.

4. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA KEHITTÄÄ HENKILÖSTÖÄ TOTEUTTAMALLA KEHITTÄMISPROJEKTIN.

Kehittämiprojektin toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa hyödyntää henkilöstövoimavarojen arviointeja kehittämisprojektin valinnassa - osaa rajata kehittämisprojektin - osaa asettaa kehittämisprojektille tavoitteet - osaa valita projektin toteuttamisen kannalta keskeiset menetelmät - osaa laatia projektisuunnitelman aikataulun, määritellä resurssit ja kustannusarvion - osaa johtaa ja toteuttaa kehittämisprojektin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

2.4. Asiakaspalvelun johtaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella asiakaspalvelutyötä pitkällä aikavälillä
- toteuttaa asiakaspalvelua asiakkuustavoitteiden perusteella
- arvioida tuotteita, markkinoita ja kilpailutilannetta
- kehittää asiakkuuksia toteuttamalla kehittämisprojektin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla asiakaspalvelua.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa toteuttamalla organisaation asiakkuustavoitteita yhteistyössä asiakkaiden ja henkilöstön kanssa.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa arvioimalla tuotteiden kysyntää, kilpailua, kilpailutekijöitä ja markkinatilannetta sekä hyödyntämällä tuloksia johtamisen tueksi.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla ja toteuttamalla kehittämisprojektin..

Arviointi

1. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA SUUNNITELLA ASIAKASPALVELUTYÖTÄ PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ.

Asiakaspalvelun suunnitteleminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa tuotteiden ja palveluiden sopimusehdot, toimituskäytännöt, laatuvaatimukset, kuluttajansuojan ja tuotevastuulain - tuntee organisaation tuotteet, tuoteryhmät, käyttösovellukset ja kilpailutekijät - osaa muodostaa asiakasryhmiä ja osaa asiakassegmentoinnin - osaa tarkastella asiakkaiden tarpeita ja asiakkuuksien vaatimuksia oman organisaation tuotteiden ja palvelujen kannalta - osaa asettaa tavoitteita asiakkuuksien kehittymiselle - osallistuu vastuualueensa markkinointi- ja/tai myyntisuunnitelmien tekemiseen - osaa tuotteiden ja palvelujen hinnoittelun sekä tukipalvelut.

2. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOTEUTTAA ASIAKASPALVELUA ASIAKKUUSTAVOITTEIDEN PERUSTEELLA.

Asiakaspalvelun toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa yhdistää tuotteet tai palvelut asiakastarpeisiin - osaa viestiä tuotteen kilpailuedut ja menestystekijät asiakkaalle ja asiakkaan vaatimukset tuotannolle - hallitsee henkilökohtaisen myyntityön ja asiakaspalvelun - osaa esitellä tuotteet ja perustelee asiakkaalle hankintapäätöksestä koituvan hyödyn sekä auttaa asiakasta hankintapäätöksen teossa - tekee myynti- ja markkinointitoimenpiteitä - osaa sitouttaa henkilöstön toteuttamaan tavoitteellisesti asiakkuusodotuksia - osaa hyödyntää työssään laskenta-, raportointi- ja asiakashallintajärjestelmiä.

3. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIOIDA TUOTTEITA, MARKKINOITA JA KILPAILUTILANNETTA.

Asiakkuuksien arviointi	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa asiakas-, markkina- ja kilpailija-analyysien tekemisen - osaa arvioida keskeisiä asiakkuus- ja sidosryhmäsuhteita ja niiden merkitystä organisaatiolle - osaa seurata tuotteen elinkaarta - osaa arvioida asiakaspalautetta.

4. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA KEHITTÄÄ ASIAKKUUKSIA TOTEUTTAMALLA KEHITTÄMISPROJEKTIN.

Kehittämiprojektin toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• osaa hyödyntää asiakaspalautetta kehittämiprojektin valinnassa • osaa rajata kehittämiprojektin • osaa asettaa kehittämiprojektille tavoitteet • osaa valita projektin toteuttamisen kannalta keskeiset menetelmät • osaa laatia projektisuunnitelman aikataulun, määritellä resurssit ja kustannusarvion • osaa johtaa ja toteuttaa kehittämiprojektin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

2.5. Ammatinharjoittajana toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida toimintaympäristöään ja laatia sen perusteella yritykselleen liiketoiminta- tai toimintasuunnitelman
- toimia ammatinharjoittajana suunnitellusti ja tavoitteellisesti noudattaen lakisääteisiä velvoitteita
- arvioida toiminnan tuloksellisuutta ja tulevaisuutta
- kehittää yritystoimintaansa toteuttamalla kehittämiprojektin.

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa laatimalla yritykselle liiketoimintasuunnitelman tai toimintasuunnitelman.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa toimimalla ammatinharjoittajana.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa arvioimalla toteutunutta toimintaa ja tulevaisuuden näkymiä.

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suunnittelemalla ja toteuttamalla kehittämiprojektin.

Arviointi

1. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIOIDA TOIMINTAYMPÄRISTÖÄN JA LAATIA SEN PERUSTEELLA YRITYKSELLEEN LIIKETOIMINTA- TAI TOIMINTASUUNNITELMAN.

Yritystoiminnan suunnitteleminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• osaa kehittää toiminnalleen markkinakelpoisen liikeidean • ymmärtää, mikä on liikeidean merkitys yritystoiminnan työvälineenä • osaa valita oman alansa erilaiset palvelujen ja tuotteiden taloudelliset tuottamistavat • osaa valita perustellusti oman yritysmuotonsa ja tuntee eri yritysmuotojen erot • tietää ammatinharjoittajana toimimisen edellytykset ja menestyvää toimintaa tukevat valmiudet • osaa hankkia tietoa ja hyödyntää asiantuntijoita apuna yritystoiminnan suunnittelussa ja kysymysten ratkaisussa.

2. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA TOIMIA AMMATINHARJOITTAJANA SUUNNITELLUSTI JA TAVOITTEELLISESTI NOUDATTAEN LAKISÄÄTEISIÄ VELVOITTEITA.

Yritystoiminnan toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa hyödyntää yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä ja hinnoittelee niiden perusteella tuotteensa ja palvelunsa - osaa tunnistaa yritystoiminnan vaatimien taloudellisten, tuotannollisten ja henkisten voimavarojen tarpeen - osaa laatia yritykselleen tulosbudjetin - osaa rakentaa ja ylläpitää yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä verkostosuhteita - osaa toimia keskeistä lainsäädäntöä ja lakisääteisiä velvoitteita noudattaen - ymmärtää sopimusten merkityksen ammatinharjoittamisessa ja yritystoiminnassa.

3. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA ARVIOIDA TOIMINNAN TULOKSELLISUUTTA JA TULEVAISUUTTA.

Yritystoiminnan arvioiminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa arvioida ja tehdä johtopäätöksiä toiminnasta erilaisten tunnuslukujen perusteella - osaa arvioida tuotteidensa tai palveluidensa kustannusrakennetta kulloisessakin markkinatilanteessa - osaa tarkastella toimintaympäristön muutoksia, tulevaisuuden näkymiä ja mahdollisuuksia oman yritystoiminnan kannalta.

4. TUTKINNON SUORITTAJA OSAA KEHITTÄÄ YRITYSTOIMINTAANSA TOTEUTTAMALLA KEHITTÄMISPROJEKTIN.

Kehittämiprojektin toteuttaminen	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	- osaa valita kehittämiprojektin yritystoiminnan kehittämiseksi ja kehittää yritystoimintaansa - osaa rajata kehittämiprojektin - osaa asettaa kehittämiprojektille tavoitteet - osaa valita projektin toteuttamisen kannalta keskeiset menetelmät - osaa laatia projektisuunnitelman aikataulun, määritellä resurssit ja kustannusarvion - osaa johtaa ja toteuttaa kehittämiprojektin.

3. Näyttötutkinnot

3.1. Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

3.2. Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

3.3. Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

3.4. Henkilökohtaistaminen näyttötutkinrossa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

3.5. Ammattitaidon arviointi näyttötutkinrossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä

arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

3.5.1. Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

3.5.2. Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

3.6. Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

3.7. Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä

tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalle tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

4. Tekniikan erikoisammattitutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet

Tekniikan erikoisammattitutkinto on tarkoitettu henkilöille, joilla on käytännön kokemusta työjohtamisesta tai sitä tukevista asiantuntijatehtävistä, tai henkilöille, jotka ovat siirtymässä työjohto- tai asiantuntijatehtäviin omassa organisaatiossaan. Tutkinnon suorittajilla on toimialansa vahva ammatillinen osaaminen ja hyvä organisaationsa toiminnan tuntemus. He johtavat ja kehittävät toimintaa vastuualueellaan.

Vastuualue voi muodostua mm. esimiestehtävästä, tuotannosta, tuotannon kehityksestä, asiakaspalvelusta, tuotekehityksestä, projektin johtamisesta, laadunhallinnasta, henkilöstöhallinnosta tai ammatinharjoittajana toimimisesta (yrittäjä).